

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z historii w klasie V.

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym dla klas V szkoły podstawowej.

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń:

- Zna sposoby mierzenia czasu oraz ich zapis.
- Rozumie zasady obliczania wieków i określanie ich połowy.
- Umiejscawia w czasie najważniejsze wydarzenia historyczne.
- Rozumie przyczyny i znaczenie ważniejszych wydarzeń.
- Wyszukuje w podręczniku niezbędne informacje o faktach, ludziach, zjawiskach.
- Porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym.
- Lokalizuje na mapie miejsca najważniejszych wydarzeń.
- Rozumie podstawowe pojęcia historyczne z poszczególnych tematów.
- Kojarzy postacie historyczne z wydarzeniami.
- Opisuje treść, ilustrację, schemat.
- Zna nazwy rzek, nad którymi powstawały kolejne cywilizacje.
- Charakteryzuje starożytne państwa (Egipt, Sumerowie, Grecja, Rzym, Mezopotamia, Indie, Chiny, Izrael).
- Zna głównych bogów starożytnych Egipcjan, Greków
- Wyjaśnia różnicę między monoteizmem, a politeizmem.
- Rozumie pojęcie demokracji ateńskiej i kojarzy jej twórców.
- Przedstawia najważniejsze podobieństwa i różnice między igrzyskami rozgrywanymi w starożytności i współcześnie.
- Wskazuje różnice między grecką tragedią, a komedią oraz opisuje Akropol.
- Lokalizuje w czasie okres istnienia monarchii w Rzymie oraz pojęcia z nią związane.
- Przedstawić warunki życia mieszkańców starożytnych miast.
- Potrafi wymienić najważniejsze osiągnięcia starożytnych Rzymian.
- Zna podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym.

- Rozumie przyczyny zmian religijnych na przestrzeni wieków.
- Wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku zachodniego cesarstwa rzymskiego
- Zna datę, postanowienia i postaci związane z traktatem w Verdun oraz wskazuje zmiany na mapie Europy.
- Przedstawić poglądy Grzegorza VII i Henryka IV.
- Rozumie cele istnienia zakonów rycerskich oraz zamków warownych.
- Zna stany średniowiecznej Europy oraz cechy poszczególnych grup.
- Charakteryzuje zmiany w lokacji oraz wyglądzie miast i wsi.
- Opisuje średniowieczne zakony oraz uniwersalizm.
- Przedstawia legendy państwa Polskiego oraz plemiona zamieszkujące państwo Polan.
- Zna królów Polski i ich najważniejsze decyzje dotyczące polityki wewnętrznej i zagranicznej.
- Potrafi opisać rozwój grodów, jaki i wskazać przyczyny kryzysów w państwie Polskim.
- Wyjaśnia przyczyny ustawy sukcesyjnej i pokazuje zmiany na mapie.
- Opisuje przyczyny i okoliczności pojawienia się Krzyżaków na ziemiach polskich.
- Zna postanowienia zawarcia umowy w Krewie oraz zawarcia I i II pokoju w Toruniu.
- Charakteryzuje stany sejmujące w sejmie walnym, ich uprawnienia oraz skutki nadania przywilejów szlachcie.

Na ocenę **dostateczną** uczeń:

- Zna różnicę między historią i prehistorią.
- Oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszcza je na osi czasu.
- Wyjaśnia rolę pierwszoplanowych postaci historycznych oraz ich wpływ na historię Polski i Europy.
- Rozumie złożone pojęcia pojawiające się podczas lekcji.
- Poprawnie wyraża w mowie i piśmie swoje myśli.
- W stopniu podstawowym i pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje elementarne rodzaje źródeł historycznych.
- Rozumie przyczyny i następstwa elementarnych wydarzeń historycznych.

- Przedstawia ramy chronologiczne epok historycznych.
- Wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej i jej wpływ na rozwój cywilizacji.
- Umiejscawia w czasie i przestrzeni najważniejsze cywilizacje starożytne – zna zależności między miejscem założenia miast-państw, a ich rozwojem.
- Charakteryzuje starożytne systemy religijne (Egipt, Grecja, Rzym, Izrael).
- Rozumie sens demokracji ateńskiej
- Wymienia cechy starożytnych igrzysk olimpijskich oraz ich wpływ na współczesność.
- Przedstawia dokonania Greków, Rzymian i Cesarstwa Bizantyjskiego w różnych dziedzinach oraz ich wpływ na współczesność.
- Potrafi opisać hierarchię społeczeństwa Rzymskiego oraz cechy legionów.
- Opisuje metody prześladowania chrześcijan.
- Zna zasady islamu, osiągnięcia cywilizacji arabskiej oraz ich podboje.
- Wyjaśnia, w czym przejawiało się odrodzenie karolińskie.
- Charakteryzuje, wpływ pozycji papieża i cesarza w Europie, na spór o inwestyturę.
- Rozumie znaczenie Jerozolimy dla wyznawców trzech wielkich religii monoteistycznych.
- Opisuje system feudalny.
- Potrafi przedstawić zależności społeczne średniowiecznej Europy.
- Wskazuje cechy i różnice omawianych stylów architektonicznych.
- Wyjaśnia zmiany w państwie Polskim i w społeczeństwie spowodowane decyzjami władców średniowiecznych.
- Przedstawia organizację i strukturę państwa polskiego do XV w.
- Potrafi synchronizować wydarzenia w Polsce z wydarzeniami w Europie Zachodniej.
- Zna przyczyny rozbicia dzielnicowego i jego skutki.
- Wskazuje szanse i zagrożenia dla Polski i Polaków wynikające z pojawienia się dużej grupy ludności obcej językowo i kulturowo.
- Porównuje armie średniowieczne do rycerstwa Polskiego.
- Wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny z zakonem krzyżackim.
- Zna treści nadanych przywilejów szlacheckich oraz ich wpływ na pozycję szlachty.
- Rozumie przyczyny istnienia tolerancji religijnej.
- Przedstawia dorobek kultury schyłku średniowiecza w Polsce.

Na ocenę **dobrą** uczeń:

- Pamięta daty wydarzeń i faktów z historii Polski i Europy.
- Definiuje złożone pojęcia.
- Rozumie znaczenie faktów i ich przyczyny.
- Analizuje samodzielnie mapę, wykorzystuje ją, jako źródło.
- Argumentuje i uzasadnia swoje oceny i poglądy.
- Redaguje samodzielnie notatkę w różnych formach.
- Wyjaśnia, co oznacza stwierdzenie, że podział na epoki jest umowny.
- Wymienia najważniejsze informacje dotyczące warunków życia ludzi w epoce rewolucji neolitycznej.
- Opisuje osiągnięcia poszczególnych cywilizacji.
- Wyjaśnia rolę faraona w wierzeniach Egipcjan.
- Podaje różnicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześcijańską.
- Charakteryzuje organizację polityczną starożytnej Grecji, ostracyzm.
- Porównuje pozycję kobiet i mężczyzn w starożytnych społeczeństwach.
- Potrafi scharakteryzować systemy religijne starożytnych Greków i Rzymian.
- Zna zasady organizacji i uczestnictwa podczas igrzysk olimpijskich.
- Opisuje wygląd starożytnych budowli i ich elementy we współczesnych budowlach.
- Opowiada legendę o powstaniu Rzymu.
- Zna różne grupy wchodzące w skład społeczeństwa rzymskiego.
- Rozumie znaczenie osiągnięć cywilizacji starożytnych dla dalszych pokoleń.
- Wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan.
- Charakteryzuje relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześcijanami oraz wpływ islamu na podbój ziem.
- Opowiada o podbojach dokonanych przez Karola Wielkiego oraz odmowie cesarstwa zachodniego.
- Zna największe zagrożenia dla wczesno-średniowiecznej Europy i Kościoła katolickiego.
- Określa cechy charakterystyczne dla feudalizmu.
- Opisuje zwyczaje rycerskie.
- Przedstawia warunki życia w średniowiecznym mieście i wsi.

- Potrafi opisać okoliczności dojścia Piastów do władzy oraz scharakteryzować ich politykę.
- Przedstawia rozwój terytorialny państwa Piastów.
- Ukazać charakter działań zbrojnych podczas prowadzonych przez Polskę wojen do XV w.
- Wskazać przejawy i skutki słabej obronności granic Polski.
- Wyjaśnia, jak doszło do powstania gospodarki towarowo-pieniężnej na ziemiach polskich.
- Przedstawia relacje między Polakami i Litwinami a Krzyżakami po zawarciu unii oraz po I pokoju toruńskim.
- Opisuje przebieg wojny trzynastoletniej.
- Rozumie wpływ przywilejów na proces przekształcania się rycerstwa w szlachtę.
- Opisuje wygląd XVI-wiecznych przedstawicieli stanu szlacheckiego oraz dworu.
- Porównuje rozwój cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w średniowieczu.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń:

- Opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania historii.
- Sprawnie posługuje się wiadomościami - analizuje i opisuje fakty w oparciu o znajomość dat, postaci i pojęć historycznych.
- Stosuje chronologię i hierarchię treści.
- Potrafi samodzielnie interpretować i wyjaśniać fakty i zjawiska historyczne.
- Rozumie rolę źródła historycznego w procesie poznawania przeszłości.
- Operuje pojęciami historycznymi.
- Wyszukuje niezbędne informacje w źródłach historycznych.
- Zna ramy czasowe i charakteryzuje epoki prehistoryczne.
- Potrafi przedstawić dokonania ludów starożytnych.
- Rozumie, z czego wynikała i na czym polegała nieograniczona władza faraona.
- Dostrzega zależność między położeniem geograficznym, a narodzinami starożytnych cywilizacji.
- Potrafi scharakteryzować strukturę społeczeństw w starożytnych miastach-państwach.

- Przedstawia wyobrażenia na temat życia pozagrobowego.
- Dostrzega różnice między demokracją ateńską a demokracją współczesną.
- Charakteryzuje i porównuje systemy sprawowania władzy w Grecji i Rzymie.
- Rozumie cele wychowania starożytnych Greków i Rzymian.
- Wskazuje budowle odnoszące się do sportowego i religijnego charakteru igrzysk.
- Wymienia i ocenia najważniejsze osiągnięcia naukowe starożytnych Greków i Rzymian.
- Opisuje najważniejsze informacje na temat trybu życia i rodzin starożytnych cywilizacji.
- Tłumaczy przyczyny, które spowodowały, że chrześcijaństwo przetrwało mimo prześladowań.
- Przedstawia okoliczności schizmy wschodniej.
- Rozumie wpływ religii na politykę ekspansji prowadzoną przez Arabów.
- Charakteryzuje system religijny stworzony przez Mahometa oraz osiągnięcia cywilizacji arabskiej.
- Potrafi opisać postać Karola Wielkiego i jego wpływ na zmiany zachodzące w Europie.
- Przedstawia sytuację polityczną w Europie od II połowy IX w. oraz relacje między władcami europejskimi.
- Wyjaśnia założenia reformy kluniackiej.
- Opisuje wyprawy Turków seldżuckich i ich następstwa.
- Rozumie wpływ feudalizmu na sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną średniowiecznej Europy.
- Przedstawia proces kształtowania się rycerstwa i jego wpływ na podział w społeczeństwie.
- Charakteryzuje mieszkańców średniowiecznego miasta i wsi oraz ich życie.
- Rozumie znaczenie religii i Kościoła w funkcjonowaniu średniowiecznego społeczeństwa.
- Ocenia skutki polityki pierwszych Piastów.
- Przedstawia przyczyny, przebieg i skutki najważniejszych omawianych wojen w historii Polski do XV w.
- Opisuje życie i obyczaje mieszkańców Polski, w zależności od sytuacji politycznej państwa.

- Rozumie przyczyny, które skłaniały osadników niemieckich do przybywania na ziemię polskie oraz skutki kolonizacji.
- Charakteryzuje rolę Kościoła w procesie jednoczenia ziem polskich.
- Dostrzega zmiany pozycji międzynarodowej Polski, w zależności od polityki poszczególnych władców.
- Przedstawia najważniejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w.
- Rozumie wpływ wojny z zakonem krzyżackim na sytuację polityczną Polski.
- Wyjaśnia, na czym polegało zagrożenie tureckie w Europie w XV w. i jaki miało wpływ na politykę Polski.
- Potrafi scharakteryzować rozwój uprawnień stanu szlacheckiego i działanie sejmu walnego.

Na ocenę **celującą** uczeń:

- W wysokim stopniu opanował materiał obowiązujący na lekcji.
- Formułuje samodzielne wnioski, hierarchizuje i selekcionuje nabytą wiedzę.
- Indywidualnie rozwija swoje zainteresowanie historią Polski.
- Rozumie znaczenie rewolucji neolitycznej.
- Wyjaśnia, w jaki sposób narodziła się cywilizacja Sumerów.
- Charakteryzuje funkcjonowanie państwa egipskiego oraz struktury państwa greckiego i rzymskiego.
- Wymienia etapy procesu mumifikacji i sądu Ozyrysa.
- Opowiada o losach narodu żydowskiego.
- Rozumie rolę mitologii i wyroczni w starożytnej Grecji.
- Przedstawia rolę, charakter i przebieg igrzysk olimpijskich.
- Potrafi streścić Iliadę i Odyseję.
- Rozumie różnice w sposobie rządzenia państwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa.
- Porównuje republikę rzymską i demokrację ateńską.
- Opisuje wygląd starożytnego Rzymu oraz opowiada o dokonaniach wybitnych ludzi tego okresu.
- Opowiada o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych.

- Ocenia postać Justyniana Wielkiego i rozwój Konstantynopola.
- Wyjaśnia jak doszło do powstania islamu,
- Dostrzega związki między islamem a judaizmem i chrześcijaństwem.
- Rozumie znaczenie porozumienia między Pepinem Krótkim a papieżem dla losów obu tych przywódców.
- Wyjaśnia jak doszło do powstania nowych państw w Europie.
- Opisuje spór o inwestyturę.
- Charakteryzuje organizację państw założonych przez krzyżowców oraz skutki czwartej krucjaty.
- Ocenia funkcjonowanie systemów społecznych w średniowiecznej Europie.
- Porównuje kulturę miejską i rycerską.
- Rozumie wkład zakonów w rozwój kultury.
- Potrafi przedstawić militarne i polityczne dokonania poszczególnych władców Polski.
- Charakteryzuje państwo pierwszych Piastów oraz ich stosunki z Niemcami.
- Ocenia decyzje władców na przestrzeni wieków.
- Opisuje okres rozbicia dzielnicowego i towarzyszące mu konflikty.
- Ocenia rolę Kościoła w kształtowaniu się państwa Polskiego.
- Wartościuje znaczenie Pomorza Gdańskiego i ujścia Wisły dla rozwoju państwa Polskiego.
- Potrafi charakteryzować ustrój Polski od XVI do XVIII w.

Wymagania opracowała: Katarzyna Wystrach – nauczyciel historii w SP 32 we Wrocławiu.